

ד.א.א.ל.ז.ז.ר.ד.

עלון לשבת קודש

דברי מחשבה והלכה, ומהנעשה בבתי הכנסת

נושא השבוע: נישואין (לג)

הפטרה: "בשנת מות" (ישעיה ו')

י"ט שבט תשפ"ג 1462 (שנה כח')

פרשת יתרו

"ויקחו יתרו זותן משה את ציפורה אשת משה אזור שילוחיה" (יח, ב)

כאשר משה רבינו יצא למצרים לגאול את ישראל הוא שלח את ציפורה אשתו ושני בניו לבית אביה יתרו, כיון שהיה צריך לצאת ולבוא מארמונו של פרעה אין זה מן הראוי שתסתובב עימו ונותרה בבית אביה במשך כל אותם 12 חודשים.

"אחר שילוחיה" - מכאן למדו חז"ל כי משה נתן לציפורה גט כדי שלא להותירה עגונה ח"ו כיוון שנכנס למקום סכנה. וכן מובא במדרש (מכילתא יח): "רבי יהושע אומר: אחר שנפטרה ממנו בגט, נאמר כאן שילוח בספר דברים (כד, א) נאמר שילוח, מה שם משמעו גט גם כאן משמעו גט. לאחר קריעת ים סוף כאשר שמע יתרו את כל הניסים שנעשו לישראל כשיצאו ממצרים, יצא למדבר והביא עימו את ציפורה ושני בניה, ובאותו היום ערך משה חתונה והחזיר את ציפורה גרושתו.

וזה שכתוב (פסוק יב): "ויקח יתרו חותן משה עולה וזבחים לאלוקים ויבוא אהרון וכל זקני ישראל לאכול לחם עם חותן משה לפני האלוקים" - שערכו סעודת "שבע ברכות" באותו יום כפי הדין שהמחזיר גרושתו עורכים לו יום אחד של משתה, וזה שכתוב "לפני האלוקים" - כי על שמחת חתן וכלה נאמר: "שהשמחה במעוננו", דהיינו שהשמחה במעונו של הקב"ה.

"...כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל" (יט, ג)

"לבית יעקב" - אלו הנשים, תאמר להן בלשון רכה (רש"י).

מדוע הקדים הכתוב את "בית יעקב" - שהן הנשים, "לבני ישראל" - לגברים? כתב המהרש"א: הואיל והאשה נמצאת רוב הזמן בבית, תפקידה הוא לחנך את הילדים. היא זו ששולחת אותם ללימודיהם, היא זו שמברכת אתם בברכות ויש לה תפקיד משמעותי בגידולם לתורה ולמצוות יותר מהבעל אשר קם וממהר לענייניו, ולכן הקדימן הכתוב.

משום כך יש להסביר את הפסוק: "כה תאמר לבית יעקב" - לאשה, שהיא "...תגיד לבני ישראל" - תחנך ותדריך את הילדים לתורה ויראת שמים.

מעלת כבוד האישה וחשיבותה

השקפת היהדות

המסתובב בשוקים רואה שהסחורה הזולה נמכרת "בבסטות" שהיא גלויה לעין כל כפירות, ירקות, בגדים... אך את תכשיטי הזהב והיהלומים לא מוכרים בבסטות הפתוחות הם מוצנעים בחניות מכובדות, שכדי להיכנס אליהן יש מבדק והחנות מאובטחת כי הם יקרי ערך ושווים רב. גם את בת ישראל יקרה את כיהלום יקר וחשוב בכתרו של מלך העולם ומייצגת כאותו, את צריכה להיות מוצנעת ע"י לבוש הולם וצנוע ובזה את מקדשת שמו ברבים בכל הליכותיה. אך כשאשהיבת אינה הולכת בצניעות (בצורה זולה) ברחוב לעין כל היא מכשילה את המסתכל עליה וצוברת לעצמה עבירות לרוב ומורידה מערכה המרומס, האם זה כדאי? ומי לא חסה על עצמה ורוצה את הטוב ביותר עבור עצמה?!

כשאתה מפסיד, אל תפסיד את הלקח

ע"פ "אור החיים" אופק תל אביב * לא לעיין בזמן תפילה * שקיעה 5:28-5:23 * סוף זמן ק"ש 8:34-8:37

כניסת שבת: 5:03 יציאת שבת: 5:55 יציאת שבת: 6:31

והחכמה תעשה מבדק עצמי אמיתי עם עצמה: "האם כדאי לי למצוא חן בעיני הרחוב או שמא בעיני הקב"ה, בורא העולם הקוצב לי את פרנסתי, מזונתי, בריאותי והישועות שאני רוצה עבור עצמי ובני ביתי?"

והבעל חלקו רב בעניין הצניעות של אשתו ולכן יעודד ויחמיא לה מידי פעם על לבושה הצנוע ובזכות זה יזכו שתשרה השכינה בביתם ויראו ברכה והצלחה בחינוך ילדיהם בתורה ויראת שמים ויזכו לטיעתא דשמייא בכל מעשי ידיהם.

מעשה שהיה

שתי חתיכות "מרור" חזרו הביתה

אני ורעייתי נשואים באושר למעלה מ-25 שנים. נולדו לנו בחסדי שמים 9 ילדים, חיתנו שלושה ויש לנו כמה נכדים. מאז עומדי על דעתי כחתן צעיר, הקפדתי לשמור על הכללים של שלום בית במסירות נפש. מה זה אומר? זה אומר שאף פעם אינני צועק ולא מרים קול על אשתי, ויכוחים? רק בארבע עיניים ובחדרי חדרים. ילדי מעולם לא חוו מחלוקת פומבית ביני לבין אשתי, בהדרכה לפני החתונה המשפט המנצח שצריך כל בעל לשנן כמה פעמים ביום "אם תתנהג אליה כמלכה, אתה תמיד תהיה המלך". כמו אצל כל זוג ישנם חילוקי דעות ביננו אבל יש לנו קוד ברור "לא ליד הילדים". אשתי הטיבה להגדיר זאת "ויכוח או ריב בין בני זוג ליד הילדים, גורם לחימוץ.. ובפסח אכילת חמץ שווה ככרת, ילדים צריכים לגדול בטוהר ובנקיות כמו העשייה של המצה הפשוטה, השברירית, שיש שכר נצחי על אכילתה".

ישנו וורט שנהגתי לספר לילדי, מעת לעת ובפרט בשבת "לך לך", מסופר על הגר שפחת אברהם "ותקל גבירתה בעיניה", שרה מענה אותה והיא בורחת למדבר, שואל אותה המלאך: "אי מזה באת ואנה תלכי?" משיבה הגר שהיא בורחת מפני גבירתה שרה המענה אותה, מייעץ לה המלאך: "שובי והתעני תחת ידיה". יש בדברי המלאך תוכחה מגולה "איך יעלה על הדעת שאת בורחת מבית קדוש שכזה? ששורה בו השכינה ומתגורר בו צדיק והבית מהמסד ועד הטפחות בית של חסד? מי בורח מבית כזה? והכי נורא, לאן את הולכת? מה האלטרנטיבה שלך? האם פראי אדם במדבר, שודדים ופורעים ועובדי ע"ז זה הבית החילופי שאת מחפשת?".

כששלמה וצביקה התאומים שלנו היו בני 16 הם גלשו מחוץ לעולם הישיבות, הם היו פגועי האינטרנט שהשפיע עליהם לרעה. האחד פתח בקריירה של נהג למשלוח מגשי פיצות והשני הוכתר לגדול המתדלקים בתחנת הדלק בצפון העיר ובמשך ארבע שנים היה הבית עבורם חדר שינה ומזנון לארוחות קלות.

הדבר גרם לנו עוגמת נפש שאי אפשר לתאר, ניגשתי לביתו של אחד מגדולי הדור ובכיתי בפניו על מר גורלי, הרב הישיר אלי מבט ואמר במילים ברורות: "נו, לא ברור לך? הקב"ה רוצה שתרגיש קצת על קצה המזלג מה שהוא מרגיש".... הבנתי את שרצה לומר לי, לי יש שני בנים שהנחיתו עלינו 10 מכות מצרים, אבל להקב"ה יש מיליוני בנים שגלו מעל שולחן אביהם, הקב"ה בוכה במסתרים ואנחנו כנראה לא מספיק כואבים את כאבו, מה עשה הבורא? שלח לנו את האינטרנט השטני על מנת שנחוש קורט של סבל ואולי נזדהה עם צער הבורא.

בהגיע הפסח אשתי התחננה בפניהם שיגיעו לליל הסדר, יניחו כיפות ויעשו כבוד למשפחה, הם התחמקו מתשובה אך לבסוף הסכימו בתנאי שיביאו עימם חבר נוסף. השלישיה "החכיבה" הייתה קצרת רוח לחלוטין, אטומה.... מידי פעם הם זרקו מילה שהם רעבים, ועד מתי? ואם אפשר לקצר? הרגשתי שעוד שניה אני מתפוצץ עליהם ומסלקם החוצה, לא רוצה אותם פה!! אך אשתי מסמנת לי עם העיניים "תירגע, תבליג, אלו הילדים שלך....".

בשלב מסוים הם הסיטו את תשומת ליבם של אחיהם הקטנים והסדר התערער, אני קורא ומספר ביציאת מצרים ורק אשתי מנסה להקשיב מבעד למסך בדיחות הקרש... ואז הגעתי למילים "מרור זה שאנו אוכלים על שום מה? על שום שמיררו המצרים את חיי אבותינו..." אני חוזר על המילים הללו שוב ושוב ולפתע הוצפתי באושר עילאי, הנה אני מרגיש מר מאוד, הרי אדם חייב לראות את עצמו יוצא מן המרירות... ומה יש לי! יש לי פה מצה ומריבה ויש לי 3 חתיכות "מרור", שניים מהם הם בניי והפה- סח בשטויות והבלים. ההבלגה, ההבנה והתובנה שעלי להרגיש במעט את תחושת הבורא האיר בתוכי אור גדול של אמנה.

לפני מספר חודשים הם חזרו הביתה, הכיפה חזרה לראשם וגם הציצית התווספה. מה התברר? הם התארחו בבית אחד מחבריהם החילוניים ונקלעו למריבה מאד לא מכובדת בין ההורים שכללה דיבורים משפילים. בני צביקה היה המום ושאל: "ככה אבא שלך מדבר לאימך?", "זה על הסדר... מה חדש בזה... מאז שאני ילד זה כך, זה בטח קורה גם אצלכם?". "חלילה, אצלנו בבית אבא ואמא מעולם לא רבו או התוכחו", "לא מאמין לך" התרעם החבר. "אל תאמין" אמרו שניהם ויצאו.

בחויץ אמר שלמה לאחיו: "אתה זוכר את הוורט של אבא עם הגר, מאין באת ולאן את הולכת? אנחנו יודעים בדיוק איזה בית עזבנו, בית שכולו שלום ואהבה, ומה האלטרנטיבה?". שתי חתיכות ה'מרור' שלי חזרו הביתה וכיום הם לומדים בישיבה טובה בירושלים. (הם בדרך הנכונה-קובי לוי)

הלכות כבוד האשה [ג]

פינת ההלכה

א. אהבה בין בעל לאשתו הוא דבר שבחובה (פלא יועץ ערך אהבת איש ואשה) וצריך לאהוב אותה כמו שאוהב את גופו (הרמב"ם הל' אישות פ"טו הל' יט) וצריך מידי פעם לומר לה זאת בפיו (הניסואין בהלכה ולאגדה לגר"ד נקי עמ' 86) ועיקר האהבה היא במעשים היינו בנתינה- ישתדל להעניק בכל התחומים (הד"ך אל האושר לגר"מ כהן עמ' ה).

דוגמא ממעשה שהיה: אשה אחת הגיעה אל הרב בוכה ושבורה "כבוד הרב, אני נשואה כבר עשרים שנה, ואף פעם בעלי לא אמר לי שהוא אוהב אותי". קרא הרב לבעל, והלה הצטדק: "מה?! .. כבר לפני 20 שנה, ביום החתונה אמרתי לה שאני אוהב אותה! ועד להודעה חדשה-אין כל שינוי" (הניסואין בהלכה ולאגדה ע"ס).
ב. רצוי שהבעל והאשה ישבו לאכול יחד לפחות פעם ביום, היות ושעת הארוחה היא שעה של מפגש איכותי, וכמו שאמרו חז"ל (גמ' סנהדרין קג:) "גדולה לגימה שמקרבת את הלבבות", ולכן כדאי שלא להחמיץ הזדמנות זו. ואף אם אחד מבני הזוג רעב והשני עדיין לא הגיע יאכל דבר קל, כדי כשיגיע בן הזוג יוכלו לאכול יחד (הניסואין בהלכה ולאגדה עמ' 84).

ג. על הבעל להכיר ולהוקיר את אישיותה של אשתו קרי מעלותיה, מידותיה הטובות, צניעותה, יראת השמים שלה, אהבת התורה שיש בה, חוכמתה וכדו'. כי בכך שמכיר את מהותה הפנימית ומייקר אותה זה ייתן לה כוח להמשיך במעשיה הטובים ויחזק את הקשר הנפשי ביניהם (הניסואין בהלכה ולאגדה עמ' 58).

ד. כשהבעל חוזר לבית והארוחה עדיין לא מוכנה, והוא רעב או שממהר ללכת לענייניו לא יכעס או יעיר לה על כך אלא ילמד עליה זכות שמא אותו יום לא הרגישה טוב ושאר סיבות מעכבות. וכן לגבי ניקיון הבית או שהבית אינו מסודר כמצוי שאין הנשים מספיקות הכל. וכן אם חסרה לו חולצה מגוהצת וכיו"ב לא יכעס ולא יעיר באותו זמן [אלא בזמן אחר רגוע ונינוח] (ע"ס עמ' 69).
ה. הבעל צריך להדגיש ולומר לאשתו שהיא יפה בעיניו ומוצאת חן בעיניו, כיון שזו מהות האשה, כמו שאומרת הגמרא (תענית לא.) "אין אשה אלא ליופי". אם האשה תרגיש שהיא אינה מספיק יפה בעיני בעלה זוהי פגיעה גדולה בעבורה (ניסואין בהלכה ולאגדה עמ' 57).

ו. על הבעל מוטל החיוב להוכיח את אשתו בנועם שיח ולהדריכה בדרכי הצניעות, להרחיקה מלשון הרע, כעס וקללות ולהזהירה בדקדוקי המצוות בפרט בתפילה, ברכות הנהנין, שמירת שבת וכו'. ומה טוב ומה נעים לקבוע זמן לימוד משותף בדברי מוסר (פלא יועץ ערך "אהבת איש ואשתו").
ז. הדרך להוכיח ולהעיר לה על דברים מסוימים תהיה על פי הנאמר במשלי (טו, ח): "אל תוכח לץ פן ישנאך, הוכח לחכם ויאבהך" ולכן אין להוכיח בנימה של ביקורת כלומר: אתה לץ, רשע, למה

תעשה כך וכך, אלא יאמר: "אתה חכם, אתה טוב, משובח ומפואר, לא נאים לך מעשים אלה (פלא יועץ ערך "טוכחה") ויזהר בכבודה כוון שנפגעת מהר (הלךד אל האוסר עמ' יז).

ח. אין הבעל חייב להכריח את אשתו לחזור בתשובה אלא עליו לעשות את שלו מבלי לאלצה ללכת בדרכו, ההשפעה הטובה ביותר היא כשהיא תראה שהוא מאושר בדרכו, והדרך הרוחנית החדשה מביאה לו סיפוק ומרגוע, הארת פנים ושינוי לטובה במצב הרוח. הבעל יעמוד על שלו רק בחיובים שאין מנוס מהם ויותר על דברי חסידות. יתכן שהוא יותקף בלעג, לגלוג וכעס ומריבות יום יומיות, אעפ"כ ינהג בסבלנות ובאמונה ויזכור שכל מניעה, לעג ובזיון הם מהשמים לנסותו וכשיעמוד בהם יזכה לכפרה עוונות, ובסופו של דבר התנהגותו הסבלנית תגרום שאנשי ביתו ישובו ויצעדו עימו בדרכו (נפשי נשאלתי ח"ג עמ' 252).

ט. על הבעל להשתדל לשבח את אשתו מידי פעם בפני הוריה על שזכו לבת כזאת, ועל שזכה לאשה כזאת. וכן האשה תשבח את בעלה בפני הוריו, ודבר זה יגביר ויחזק את השלום בין המשפחות וכל שכן את השלום והאחוה ביניהם (פלוס בית פ"טו) אבל אין לבעל לשבח את אשתו בפני אימו [הטעם: שידוע שכלה וחמותה צרות זו לזו] (עמ' 301).

י. אם יש עימות בין אשתו להוריו, אין לו לכעוס על אשתו כדי לעשות נחת רוח להוריו, ורק אם אשתו מתחצפת אל הוריו, אף שהצדק עימה, ראוי לו להשתיקה בנחת ולאמר לה לנהוג בדרך ארץ, כדי להפיס את דעת הוריו. ואם רואה שהמריבות בין אשתו להוריו הם תכופות וגורמות להפרעה בשלום ביתו ישתדל שלא להגיע לבית הוריו יחד עם אשתו, אך הוא עצמו יבקר אצלם להפיס את דעתם (ילקו"י כיבוד אב ואם פ"ד ס"לז).

יא. חייב אדם לכבד את חמיו וחמותו בקימה והידור כשמגיעים לתוך ארבע אמותיו ואפילו אם חמיו צעיר. ויש נוהגים גם כן לנשק את ידו דרך כבוד וכן ראוי לעשות בפרט אם חמיו הוא בעל מעשים טובים ובן תורה (ס"ס"ט) וגם אם חמיו וחמותו מצערים אותו, עם כל זאת חייב לנהוג בהם בכבוד (ס"ס"ל).

יב. אין להורים להתקוטט ביניהם בפני ילדיהם [את החשבונות ישאירו כשהיו בינם לבין עצמם] ולא לבזות זה את זה ולא למתוח ביקורת או להעיר לצד שכנגד בנוכחות הילדים. **הסבר:** לפי שערך ההורים יורד בעיני הילדים והם גם לא ישמעו בקולם שהרי הם יודעים שכל הורה הוא נגד ההורה שני (חינוך הבנים עמ' 158-157).

יג. ההורים חייבים להתרגל שלא לסתור זה את דברי זה בנוכחות הילדים אלא לשדר לילד מסר חד משמעני שדברי ההורה השני מחייבים אותו בצורה מוחלטת, ללא שום פשרות (פקקי חינוך עמ' 21-22) ואת החשבונות ההדדיים יניחו למשמרת לשעות של פרטיות ביניהם (ס"ס). גם אם האמא ויתרה בדבר הנראה בעיני האבא ויתור "הרסני" - אין לו רשות לצוות על הילד ולאצלו לעשות מעשה הנוגד את דברי אימו, שהנזק החינוכי הגדול ביותר הוא ללמד את הילד לא לשמוע בקול ההורה השני. (ס"ס).

לסיכום: בעל יקר! אתה נושא את אשתך - נושא בעול ובאחריות לספק את צרכיה הגשמיים והנפשיים. אתה הוא המקור הכי טבעי והכי בריא שממנו היא יכולה לקבל את צרכיה! תן לה אותם בנדיבות ובעין טובה. היה נדיב עימה בממונך ונדיב עימה אף ברגשותיך, אל תחסוך במילים טובות, חמות ותומכות. עיניה נשואות אליך ולכן יש לה רגישות בנוגע ליחס שהיא מקבלת ממך! הדבר מצריך מצידך שימת לב מרובה וזהירות לבל תגרום לה צער בדבריך. היא משתוקקת להערכתך ולשביעות רצונך ממנה. אתה המנהיג שמוביל את הבית - זו זכותך וגם חובתך. עשה זאת במנהיגות אמיתית, מתוך שימת לב מלאה לצרכיה, יכולותיה ורגשותיה. כאשר תשתדל לחוש באמת את אשתך, להבין את רגשותיה, לשמחה ולספק לה את צרכיה, היא תרצה בחפץ לב לקבל את הנהגתך ותהיה לך לעזר אמיתי העומד לימינך באהבה ובנאמנות בכל הימים. (ניסואין בהלכה ובאגדה עמ' 70).

משבוע הבא בס"ד בל"ג נושא העלון על "כבוד הבעל"

נא לחזק מניין באשדוד בערב שבת [מנחה בזמן הדלקת נרות] בבי"כ רבי שלום אמזלג רח' יצחק שדה 5 במקלט אזור ב' *אפשרי בתגמול טל: 050-5778922

שעור לגברים באשדוד בכל יום רביעי מ- 8:00 עד 9:45 בערב פרשת שבוע והלכות עם הרב גפן דוד בבי"כ מגן אברהם רח' הרב שאולי 5 אזור ד'

טל: 08-8644452 אתר העלון: alonhaihud.co.il דוא"ל: haihud.ashdod@gmail.com